

תורה אור המבואר

מאמרים
על פרשיות התורה ומועדי השנה

מלוקטים מספרי
תורה אור ולקוטי תורה

ד"ה כי תשא את ראש בני ישראל
ענינה הפנימי של מצות מחצית השקל

מחולק לסעיפים עם פיסוק מלא,
בהוספת ביאורים, פיענוחים, הערות וציורים

פרשת כי תשא
שנה ד | גליון קפ"ד
שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

©
כל הזכויות שמורות
למערכת ליקוטי תורה המבואר

הרב לוי געלב

עורך ראשי

הרב משה גורארי' - הרב חיים זקס
הרב משה לינק - הרב משה מרינובסקי
עורכים

בשורה טובה

לשמוע ולהוריד אלפי שיעורים בחסידות, בתניא, דרך מצותיך,
לקוט"ת ותו"א ועוד, באודיו או בכתב
נא לבקר באתר החדש והמפואר אוצר החסידות
otzerhachassidus.com

לקבל הגיליונות באימייל או להקדיש הגיליונות הבאים
(+1) 718-650-6295
LikuteiTorah@otzerhachassidus.com

לפרטים אודות מוקדי ההפצה בארה"ק וכן להשתתף בהוצאת ההפצה בארה"ק
050-4109309
L109309@gmail.com

יו"ל ע"י

הרב לוי געלב
(+1) 310-938-4016
info@maamaronline.com

מכון לעבדך באמת
בארה"ב 718-650-6295 (+1)
בארה"ק 050-4109309
info@otzerhachassidus.com

The Ma'amarim of LIKUTEI TORAH and TORAH OR are copyright by the Kehot Publication Society, a division of Merkos L'inyonei Chinuch Inc. and are reprinted here with permission.

פתח דבר

בעזה"י

בשבת והודיה לה', מוגש בזה לפני ציבור הלומדים, מאמר "ד"ה כי תשא" בסדרת "לקוטי תורה המבואר", שהוא פירוש וביאור על מאמרי חסידות דפרשיות השבוע ומועדי השנה, מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה לרבינו הזקן נבג"מ זצוקלה"ה. ומטרתו להקל בלימוד ה'חסידישע פרשה' בכל שבוע.

הביאור מבוסס על המאמרים המיוסדים על דרוש זה וכן על עוד 'הנחות' מאותו הדרוש (כגון: מספר מאמרי אדמו"ר הזקן, תורת חיים, מאמרי אדמו"ר האמצעי, אור התורה וכו'). כמו כן נכתבו "ביאורי מושגים" - הסברה רחבה של מושגים יסודיים בחסידות, המופיעים במאמר.

גם ביאורי המושגים מיוסדים על מקומות אחרים בדא"ח אשר שם מבואר הענין באריכות וביאור יותר (כידוע ש'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר').

כפי שנראה לעין הקורא, נשתפרו הקונטרסים בתוספת מרובה על העיקר ממה שהיו, בעריכת המאמרים ע"י צוות משפיעים שיחי', עימוד ועיצוב חדש, וגם הגהה יסודי שיהיה נקי ומנופה מכל טעותי הדפוס, ועוד הרבה תיקונים אשר כל הרואה יאמר ברקאי.

לבקשת רבים, ניתן לקבל הקונטרסים מדי שבוע בשבוע באימייל, לקבלו נא לשלוח אימייל לכתובת: subscription@otzerhachassidus.com, וכן אפשר להוריד את הקונטרס, וכמו כן גם הקונטרסים האחרים שי"ל על ידינו בכתובת: otzerhachassidus.com.

כבר אמר דוד המלך ע"ה "שגיאות מי יבין", יתכן כי נפלו אי הבנות בעניינים המבוארים או טעותי הדפוס וכדומה. על כן שטוחה בקשתנו בפני ציבור המעיינים בקונטרס - לשלוח את הערותיהם ונתקנם בבוא העת אי"ה.

כתובת למשלוח הערות: likuteitorah@otzerhachassidus.com

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאתי תצא" (ישעיה נא, ז), במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

המאמרים של לקוטי תורה ותו"א שייכים להוצאת קה"ת ונדפס ברשותם, תשוח"ח להם.

י"ב אדר א' - ה'תשע"ו

בברכת שבתא טבא

לוי געלב

מכון לעבדך באמת

ד"ר

כי תשא את

ראש בני ישראל

ענינה הפנימי של
מחצית השקל

תוכן המאמר

פרק א

נשיאת הראש ע"י משה.....ז

פרק ב

הקרבנות הבאות ממחצית השקל.....יז

פרק ג

תפילה - בירור דקות הרע.....יד

פרק ד

שקל הקודש.....יט

פרק ה

מחצית השקל.....כב

ד"ה כי תשא בהוספות לתו"א פרשת כי תשא [קיא, א - קיב, ב]

פרשה כי תשא

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' וגו', קיא א
זה יתנו וגו' מחצית השקל וגו'. הנה משה רבינו ע"ה נקרא רעיא מהימנא, והיינו כענין שנאמר ורעה אמונה. פירוש, כמו הרועה המנהיג צאנו וזנם ומפרנסם בשדות תמיד, כמו כן בחינת משה הוא רעיא מהימנא, שהוא זן ומפרנס ומשפיע לכללות נשמות ישראל שהם בבחינת אמונה. כי ישראל מאמינים בני מאמינים, פירוש, שנקבע בנפשם מצד שורש חוצבם, ישראל

פרק א

נשיאת הראש ע"י משה

נאמן, אלא עוד זאת - שהוא רועה ומפרנס ('רעיא') את בחינת ה'אמונה' ('מהימנא'). והוא כענין הכתוב "בטח בה' ועשה טוב, שכן ארץ ורעה אמונה", היינו שיש 'לרעות' את האמונה.

פירוש, כמו הרועה המנהיג צאנו וזנם ומפרנסם בשדות תמיד, כמו כן בחינת משה הוא 'רעיא מהימנא', שהוא זן ומפרנס ומשפיע לכללות נשמות ישראל שהם בבחינת אמונה.

נשמות ישראל נקראות בשם 'אמונה', והיינו מצד האמונה הטבעית שיש בהם, כדלהלן. ומשה רבינו זן ומפרנס את נשמות ישראל שהם בבחי' אמונה, ועל ידי זה נפעלת שלימות מיוחדת באמונה זו, כפי שיתבאר לקמן.

כי ישראל מאמינים בני מאמינים⁴.

פירוש, שנקבע בנפשם מצד שורש חוצבם

"כי: תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' וגו', זה יתנו וגו' מחצית השקל וגו'".²

בתחילת פרשתנו נצטווה משה רבינו לשאת את ראש בני ישראל על ידי שכל אחד ואחד יתן מחצית השקל.

[ומבאר רבינו תוכן מצוה זו בפנימיות הענינים. תחילה מבאר (בפרק זה) מהו ענין 'נשיאת ראש', ואחר כך (בפרק ב) יבאר איך נפעל ענין זה ע"י מחצית השקל:]

הנה משה רבינו ע"ה נקרא 'רעיא מהימנא', והיינו כענין שנאמר³ "ורעה אמונה".

משה רבינו נקרא בזוהר הקדוש 'רעיא מהימנא'. והפירוש בזה אינו רק כפשוטו - רועה

1. ביאור המאמר מיוסד על מאמרים אלו:

ביאור מאמר זה שנדפס בתורה אור קיב, ב (להלן: תו"א בביאור). מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג עמ' קעו (להלן: תקס"ג), מאמרי אדמו"ר האמצעי שמות ח"ב עמ' תריט (להלן: אדה"א), דרך מצוותיך מצות מחצית השקל

(להלן: דרמ"צ), אור התורה שמות חלק ו עמ' א'תתלח, א'תתעט (להלן: אוה"ת).

2. כ"תשא ל, יב-יג.

3. תהלים לו, ג.

4. שבת צז, א.

עלה במחשבה כו', כי הוא יתברך המחדש בטובו מעשה בראשית, ובכל יום מהוה אותם מאין ליש. אך אמונה זו אינה אלא בבחינת מקיף, אבל להיות קיא ב התפעלות בנפשם בבחינת פנימיות, היא על ידי בחינת משה רבינו ע"ה, בחי' דעת, שהוא הון ומפרנס את האמונה, שתהא אמונה שלימה וחזקה ונגעה עד פנימיות הנפש. והיינו על ידי הדעת וההתבוננות איך שבאמת כל העולמות

ישראל עלה במחשבה כו' ⁵ - כי הוא יתברך המחדש בטובו מעשה בראשית ובכל יום מהוה אותם מאין ליש.

ישראל הם 'מאמינים בני מאמינים' שהקב"ה מחיה את העולמות, וכן שחיות העולמות נמשכת תמיד מחדש, ואילו לא היתה נמשכת החיות תמיד, היו העולמות מתבטלים וחדלים מלהתקיים.

ואמונה זו מושרשת בטבע נשמות ישראל, לפי ששרשם הוא מבחינת מחשבתו של הקב"ה, כביכול, כמאמר "ישראל עלו במחשבה".

והנה, חיות העולמות היא מבחינת דבר ה', כמאמר הכתוב ⁶ "בדבר ה' שמים נעשו", כמו שנאמר בכל מעשה בראשית "ויאמר אלקים", היינו שההתהוות היא מבחינת דיבורו של הקב"ה, כביכול. ולפי ששורש נשמות ישראל הוא מהמחשבה שלמעלה מהדיבור, לכן הם מרגישים שחיות העולמות (הדיבור) היא דבר מחודש הנמשך מן המחשבה. משא"כ שאר הנבראים ששרשם מן הדיבור לאחר שכבר נמשך מהמחשבה, אינם מרגישים איך חיותם מחודשת ונמשכת מהמחשבה (ע"פ אורח"ת).

אך אמונה זו אינה אלא בבחינת מקיף, אבל

לחיות התפעלות בנפשם בבחינת פנימיות - היא על ידי בחינת משה רבינו ע"ה, בחי' דעת, שהוא הון ומפרנס את האמונה, שתהא אמונה שלימה וחזקה ונגעה עד פנימיות הנפש.

האמונה שבישראל מצד שרש נשמותיהם 'אינה אלא בבחינת מקיף', היינו שאינה חודרת בפנימיות האדם לשנות את מידותיו ואת הנהגתו. ולכן, אף שהוא מאמין שהקב"ה מנהיג את העולם ומחיה אותו ואין לעולם מציאות עצמאית, מכל מקום "לא בא דבר אמונה זו האלקית בתוך לבו ודעתו בהשגה והכרה שלימה לראות בעין השכל והדעת כאילו רואה בעיניו" (אדה"א), ולפי שהאמונה אינה כמו דבר שרואה בעיניו, לכן אינה פועלת כל-כך על האדם לשנות את דרכיו.⁷

וזהו שמשה רבינו 'רועה' את האמונה ופועל שאמונה זו תבוא בפנימיות ותשנה את מהות האדם, והיינו ע"י שמשה רבינו ממשיך בנשמות ישראל את בחינת הדעת.

כי הדעת הוא "להתבונן ולהעמיק מחשבתו בזה, ולא שיעלה ויעביר במחשבתו לבד בלי עיון והעמקה, שזה נקרא בשם הרהור לבד. אבל הדעת הוא שיעמיק מחשבתו בדבר הזה וישימו לנגד עיניו" (דרמ"צ מה, ב). ועל ידי זה תהיה לו

האדם קורא ומתפלל להקב"ה שיצליח לגנוב. ואף שמאמין בו ית' ולכן מתפלל אליו, מ"מ אמונה זו אינה פועלת עליו להמנע מלגנוב, לפי שהאמונה היא בבחינת 'מקיף' ואינה משנה את מהות האדם, ככפנים.

5. ב"ר פ"א, ד. זוהר ח"א כד, א.

6. תהלים לג, ו.

7. והוא כענין שאמרו חז"ל (ברכות סג, א ע"פ גרסת הע"י) "גנבא אפוס מחתרתא רחמנא קריא". כלומר,

עליונים ותחתונים הם ממש כלא חשיב קמיה, ואינן תופסים מקום כלל, וכמ"ש אתה הוא ה' לברך וגו', ואתה הוא עד שלא נברא העולם כו'. כי התהוות כל העולמות אינם רק מבחינת מלכותו יתברך בלבד, כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים. ושם עלו השגת הנבראים, כמאמר יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד, פירוש, מה שהוא יתברך בפי כל חי הם שרפים ואופנים וחיות הקודש והשגתם באלקות אינו אלא מבחי' שמך לבד, שהוא בחי' מלכותו ית'. והנה כתיב דבר מלך שלמון, בחינת מלכות הוא בחינת דבור, קיא ג

[ומבאר באריכות איך כל העולמות אינם תופסים מקום לגביו ית':

תחילה יבאר שהתהוות כל העולמות היא מבחי' מלכות, אח"כ יוסיף שבחי' המלכות היא בחי' דיבור, ועל פי זה יסיים שמזה מובן איך כל העולמות אינם תופסים מקום לגביו ית':]

כי התהוות כל העולמות אינם רק מבחינת מלכותו יתברך בלבד, כדכתיב¹² "מלכותך מלכות כל עולמים".

העדר החשיבות של העולמות לגבי עצמותו של הקב"ה, יובן מזה שכל העולמות נתהוו ממידת המלכות של הקב"ה. כמ"ש "מלכותך מלכות כל עולמים", היינו שהשייכות של הקב"ה והעולמות היא רק על-ידי שהוא מלך עליהם.

ושם עלו השגת הנבראים, כמאמר¹³ "יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד", פירוש: מה שהוא יתברך בפי כל חי הם שרפים ואופנים וחיות הקודש והשגתם באלקות - אינו אלא מבחי' שמך לבד, שהוא בחי' מלכותו ית'.

גם כל השגות הנבראים, הם רק בבחינת המלכות. וזהו שאומרים "יתברך שמך בפי כל חי", כי כל מה שהנבראים כולם משיגים בגדלות

התקשרות חזקה ופנימית באמונתו בה'⁸, כמו שהוא מקושר בדבר שרואה בעיניו, שאינו בבחינת 'מקיף' בלבד.

[ומבאר באיזה ענין היא הדעת וההתבוננות⁹:

וחיינו על ידי הדעת וההתבוננות איך שבאמת כל העולמות עליונים ותחתונים הם ממש כלא חשיב קמיה, ואינן תופסים מקום כלל, וכמ"ש¹⁰ "אתה הוא ה' לברך וגו'", ו"אתה הוא עד שלא נברא העולם כו"¹¹,

התבוננות המביאה את האמונה בפנימיות היא שכל חיות העולמות אין לה כל ערך וחשיבות לגבי הקב"ה בעצמו.

וזהו שכתוב "אתה הוא הוי' לברך", וכן "אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם", היינו שלגביו ית' אין כל שינוי ע"י בריאת העולמות, וכשם שלפני בריאתם היה הוא ית' המצוי היחיד ולא היתה כל מציאות זולתו, כן הוא גם לאחר שנבראו העולמות, כי מאחר שלכל העולמות אין כל חשיבות וערך לגביו, אינם בגדר 'מציאות' לגביו, ובמילא הוא ית' הנמצא היחיד.

8. וזהו שה'דעת' הוא לשון התקשרות, כמו שנאמר (בראשית ד, א) "והאדם ידע את חוה".
9. הטעם שצריכה להיות התבוננות זו דייקא - יתבאר להלן, קרוב לסיום הפרק.

10. נחמיה ט, ו.

11. בתפילת 'לעולם יהא אדם'.

12. תהלים קמה, יג.

13. ברכת הארץ שבברכת המזון, וברכות ההפטר.

וכמ"ש בתיקוני זוהר מלכות פה כו', וכמשל מלך בשר ודם שהנהגתו בכל מדינות מלכותו היא על-ידי דיבורו ופקודתו של המלך. כך על דרך משל, כל הנהגות עולמות עליונים ותחתונים הוא מבחינת דיבורו של הקב"ה כביכול, וזהו קיומם וחיותם והתהוותם מאין ליש, וכמו שכתוב כי הוא אמר ויהי, שבדבור אחד נבראו. וכשם שאין ערוך לדבור של האדם נגד מהותו ועצמותו, כן ויותר מכן לאין קץ, אין ערוך התהוות העולמות וחיותם וקיומם לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו, ובטלים במציאות ממש, והיו כלא היו, שאינו בגדר עלמין כלל, לא בבחי' ממלא כו', ושם לית מחשבה תפיסא ביה כלל. והנה

וכשם שאין ערוך לדבור של האדם נגד מהותו ועצמותו - כן ויותר מכן לאין קץ אין ערוך התהוות העולמות וחיותם וקיומם לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו. ובטלים במציאות ממש, והיו כלא היו.

דיבור האדם הוא כוח חיצוני שנמצא רק לצורך הזולת, ואין לו כל חשיבות לגבי כוחותיו העצמיים של האדם בהם ניכרת שלימותו הפנימית, כמו שכלו ומידותיו.

ועל דרך זה הוא ערכו וחשיבותו של דיבורו של הקב"ה, לגבי עצמותו של הקב"ה.

ואם כן, ההארה האלקית המהווה ומחיה את העולמות - אין לה כל ערך וחשיבות לגבי הקב"ה בעצמו¹⁴, וכל שכן שהעולמות המתהווים ממנה - אין להם שום ערך וחשיבות לגבי הקב"ה בעצמו, ולגביו 'כלא היו', כאילו אינם במציאות כלל.

שאינו בגדר עלמין כלל, לא בבחי' ממלא כו', ושם לית מחשבה תפיסא ביה כלל.

ה' ומברכים אותו - הוא רק בבחינת המלכות הנקראת 'שם'.

וחנה כתיב¹⁴ "דבר מלך שלמון", בחינת מלכות הוא בחינת דבור, וכמ"ש בתיקוני זוהר¹⁵ "מלכות פה כו'".

וכמשל מלך בשר ודם, שהנהגתו בכל מדינות מלכותו היא על-ידי דיבורו ופקודתו של המלך.

כך, על דרך משל, כל הנהגות עולמות עליונים ותחתונים - הוא מבחינת דיבורו של הקב"ה כביכול.

וזהו קיומם וחיותם והתהוותם מאין ליש, וכמו שכתוב¹⁶ "כי הוא אמר ויהי" - שבדבור אחד נבראו¹⁷.

כשם שהנהגת המלכות והשליטה על העם היא על ידי דיבורו של המלך המצוה עליהם ציוויים ועי"ז מנהיגם כרצונו, כך התהוות הנבראים ממידת המלכות של הקב"ה - היא על ידי דבר ה'.

אחד יכול להבראות". ושאר תשע המאמרות הם להוציא אל הגילוי את מה שנברא במאמר הראשון.
18. בפרט שמדובר כאן אודות 'דיבור אחד', כדלעיל שכל הנבראים נבראו על ידי 'דיבור אחד' בלבד. והרי גם לגבי כח הדיבור גופא - לדיבור אחד אין כל ערך, שהרי בכוחו לדבר ריבוי עצום של דיבורים, עד אין קץ.

14. קהלת ח, ד.
15. בהקדמה ('פתח אליהו') יז, א.
16. תהלים לג, ט.
17. כמבואר בכ"מ בדא"ח - כל הנבראים נבראו במאמר אחד, הוא המאמר 'בראשית' (כדברי רז"ל "בראשית נמי מאמר הוא"), ועל זה אמרו במשנה "והלא במאמר

משם נמשך שפע ורצון לרעות האמונה שהיא בבחי' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין. וזהו שאמר ה' למשה כי תשא את ראש בני ישראל, שבחי' משה הוא המנשא ומגביה הראש ומוחין של בחי' בני ישראל שהם מאמינים בני מאמינים.

וזהו שאמר ה' למשה "כי תשא את ראש בני ישראל", שבחי' משה הוא המנשא ומגביה הראש ומוחין של בחי' בני ישראל שהם מאמינים בני מאמינים.

כפי שנתבאר לעיל, אמונת ישראל מצד עצמה היא באורו ית' המחיה את העולמות, בחינת 'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין', ואילו משה רבינו ממשיך בהם מעצמותו ית'.

וזהו ענין הכתוב "כי תשא את ראש בני ישראל", שהוא ציווי הקב"ה למשה להגביה את ה'ראש' של בני ישראל. ה'ראש' היא בחי' האמונה²⁰, ונשיאת הראש היא הגבהת האמונה, שיאיר בה עצמותו של הקב"ה (ע"פ תקס"ג)²¹.

פרק ב

הקרבנות הבאות ממחצית השקל

[בפרק הקודם נתבאר, שמשה רבינו הוא 'רעיא מהימנא', היינו שרועה וזן את האמונה שבישראל המאמינים בבחי' 'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין', ומשה רבינו ממשיך בהם מבחי' עצמותו ית' ממש. ונתבאר שעל זה נאמר "כי תשא את ראש בני ישראל".

ובפרק זה ימשיך ויבאר את ענין מצות מחצית השקל, שבאה למטרה זו - נשיאת ראש בני ישראל:]

הקב"ה בעצמו מובדל ומרומם לגמרי ממדרגת העולמות והוא ית' בעצמו אינו מתואר בתואר 'ממלא כל עלמין', ואף לא בתואר 'סובב כל עלמין', כי גם התואר 'סובב כל עלמין', היינו שלגביו כל העולמות הם בשוה, אין פירושו שהעולמות אינם במציאות כלל, ואדרבה: התואר הוא 'סובב כל עלמין', היינו שיש לו יחס לעולמות¹⁹.

ואכן בחי' סובב כל עלמין היא אור הנמשך ומתגלה ממנו ית', ולא עצמותו של הקב"ה (ה'מאור'). ועצמותו של הקב"ה ממש - אינו בגדר העולמות כלל, ואין לנבראים כל השגה ותפיסא בו.

והנה משם נמשך שפע ורצון לרעות האמונה שהיא בבחי' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין. האמונה שקיימת בבני ישראל מצד שרש נשמתם כנ"ל, הוא שמאמינים באור האלקי המשפיע חיות בעולמות, כדלעיל; ואילו משה רבנו 'רעיא מהימנא' משפיע בישראל מעצמותו ית', המובדל לגמרי מחיות העולמות.

ועל ידי המשכה זו מעצמותו של הקב"ה - אמונתם של ישראל נכנסת בהם בפנימיות.

ולכן גם ההתבוננות והדעת שעל ידם באה האמונה בפנימיות - היא שהאדם מתבונן בעצמותו של הקב"ה שלמעלה מעולמות.

21. מאוה"ת נראה שהביאור הוא באופן אחר: 'ראש בני ישראל' - הוא בחי' הדעת של ישראל. ומאחר שפעולת משה רבינו היא ע"י המשכת הדעת - 'הרי צריך להרים המוחין של נשמות ישראל, כדי שיהיו כלי לקבל דעת זה'.

19. ואדרבה, עיקר חיות העולמות וקיומם הוא מבחינת אור ה'סובב כל עלמין', כמבואר בתניא פרק מח ועוד.

20. וכמבואר בתניא פרק יח, שאמונת ישראל שהם מאמינים בני מאמינים - היא בחי' חכמה שבנפשם.

והנה, בזמן שבית המקדש היה קיים, הוא על ידי מחצית השקל כו'. כי הנה בזמן שבית המקדש קיים היו מקריבין ממחצית השקל קרבנות על גבי המזבח. וענין הקרבנות שהיו מקריבין בהמה על גבי המזבח, והיה יורד אש מלמעלה בצורת אריה דאכיל כל קרבניו, ומחמת זה גם בחינת נפש הבהמית שבכל אחד ואחד מישראל היה נכלל ונתמעט בקדושה, עד שבכל אחד ואחד היה מקשר דעתו ובינתו לגדולת ה' להבטל אליו כנ"ל. ועכשיו משחרב בית המקדש, תיקנו אנשי כנסת הגדולה תפלה במקום קרבנות, כמאמר רז"ל על ג' דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, ואיזה היא עבודה שבלב זו תפלה. וכל התפלה היא להעמיק דעתו

והנה בזמן שבית המקדש היה קיים, הוא²² על ידי מחצית השקל כו'.

בזמן שבית המקדש היה קיים, ענין זה ד"כ"י תשא את ראש בני ישראל", שמשו רבינו מרומם את אמונת ישראל שתהיה גם בבחי' עצמותו ית', נפעל על ידי נתינת מחצית השקל.

וזהו שבהמשך הכתוב "כי תשא את ראש" נאמר הציור על נתינת מחצית השקל, לפי שעל ידי זה נמשכה בישראל הדעת והאמונה בעצמותו ית', כדלהלן.

כי הנה בזמן שבית המקדש קיים היו מקריבין ממחצית השקל קרבנות על גבי המזבח.

וענין הקרבנות, שהיו מקריבין בהמה על גבי המזבח, והיה יורד אש מלמעלה בצורת אריה דאכיל כל קרבניו²³.

ומחמת זה גם בחינת נפש הבהמית שבכל אחד ואחד מישראל היה נכלל ונתמעט בקדושה, עד שבכל אחד ואחד היה מקשר דעתו ובינתו לגדולת ה' להבטל אליו כנ"ל.

כשם שהאש היתה שורפת את הבהמה

שעל גבי המזבח, כך היתה פועלת ב'בהמה' שבאדם, הנפש הבהמית, להיות נכלל ונתמעט בקדושה, כלומר: "שהרע שבנפש הבהמית היה נתמעט, ועל ידי זה היה נכלל בקדושה" (אור"ת).

ועל ידי זה היה האדם יכול להגיע לדעת והתבוננות בעצמותו ית', מאחר שסרו ממנו התאוות.

ונמצא, שנתינת מחצית השקל שממנה מקריבים קרבנות - היא שהביאה לידי "תשא את ראש בני ישראל", אמונה בעצמותו ית' כנ"ל.

ועכשיו משחרב בית המקדש, תיקנו אנשי כנסת הגדולה תפלה במקום קרבנות.

כמאמר רז"ל²⁴ "על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים", ו"איזה היא עבודה שבלב זו תפלה"²⁵.

משחרב בית המקדש ואין לנו קרבנות, נפעל ענין ה'דעת' בעצמותו ית' ע"י עבודת התפילה שהיא במקום הקרבנות. ועל ידי העבודה בתפילה מגיע האדם לדעת והכרה בעצמותו ית' שלמעלה מעולמות.

24. אבות פ"א מ"ב.

25. תענית ב, א.

22. בתו"א נד'; והוא, וכנראה הוא טה"ד.

23. זוהר ח"א ו, ב; ח"ג רלה, א. וראה יומא כא, ב.

ובינתו בגדולת אם ברוך הוא, אתה הוא ה' לבדך כו', הוי"ה אלקיננו הוי"ה אחד. והפירוש של אחד הוא, שגם עתה אחר שנברא העולם במקום וזמן, מזרח ומערב צפון ודרום ומעלה ומטה, וכן בבחינת זמן שיתא אלפי שני הוי עלמא, הוא גם כן אחד. כי לגבי הקב"ה שוה ממש כמו קודם שנברא העולם, שאז לא היה בחי' מקום וזמן כלל. שהוא ית' הויה את בחי' מקום וזמן מאין ליש, וכמו שכתוב הנה מקום אתי וכו'. ועל דרך זה הוא כל התפלה, שאינה אלא להאריך באחד כו' כמו שנתבאר במקום אחר, שעל ידי התבוננות בעומק וברוחב בתפלה יתלהב לבו בתשוקה נפלאה להכלל באחד, ולמהוי אחד באחד.

שינוי באחדותו של הקב"ה, וכשם שגדרי המקום והזמן לא היו קיימים לפני בריאת העולם, שהרי נתהוו רק עם בריאת העולם²⁸, כך לגבי הקב"ה גם כעת הם בטלים במציאות, וכאילו אינם קיימים.

ועל דרך זה הוא כל התפלה, שאינה אלא להאריך באחד כו'²⁹, כמו שנתבאר במקום אחר.

תוכנה ועניינה של כל התפילה (ולא רק של קריאת שמע) הוא 'להאריך באחד', להתבונן היטב איך לגבי הקב"ה קודם שנברא העולם ולאחר שנברא הוא בשוה ממש, והוא 'אחד' גם עתה.

שעל ידי התבוננות בעומק וברוחב בתפלה - יתלהב לבו בתשוקה נפלאה להכלל באחד, ולמהוי אחד באחד³⁰.

התבוננות זו מביאה את האדם לצאת מהגבלות העולם, ולהיכלל בעצמותו ית', 'למהוי אחד באחד' - שלמטה (באדם) יהיה 'אחד' כמו שלמעלה (בעצמותו ית') הוא 'אחד'.

וכל התפלה היא להעמיק דעתו ובינתו בגדולת א"ם ברוך הוא, "אתה הוא ה' לבדך כו'", "הוי"ה אלקיננו הוי"ה אחד".

ענין התפילה הוא להעמיק דעת בהתבוננות בכך שלגבי הקב"ה אין כל שינוי ע"י בריאת העולמות, והוא נמצא 'לבדו' גם לאחר בריאת העולמות, כי אין שום מציאות חוץ ממנו ית'. וזהו שאומרים בפסוקי דזמרה "אתה הוא ה' לבדך", וכן בקריאת שמע: "הוי"ה אלקיננו הוי"ה אחד".

והפירוש של 'אחד' הוא: שגם עתה אחר שנברא העולם במקום וזמן, מזרח ומערב צפון ודרום ומעלה ומטה, וכן בבחינת זמן שיתא אלפי שני הוי עלמא²⁶, הוא גם כן אחד.

כי לגבי הקב"ה שוה ממש כמו קודם שנברא העולם, שאז לא היה בחי' מקום וזמן כלל. שהוא ית' הויה את בחי' מקום וזמן מאין ליש, וכמו שכתוב²⁷ "הנה מקום אתי וכו'".

ההתבוננות בקריאת שמע היא בכך שאין כל

26. ראש-השנה לא, א.

27. כי-תשא לג, כא.

28. הזמן והמקום הם גדרים מחודשים שנתהוו יש מאין בבריאת העולמות, ולפני הבריאה לא היתה קיימת

כלל מציאות של זמן ומקום.

29. ע"פ ברכות יג, ב: "כל המאריך באחד כו'".

30. לשון הוזהר ח"ב קלה, א.

וביאור הדבר, היינו מה שכתוב מצרף לכסף כו' כן איש לפי כו'. פירוש, כי הנה אהבה רבה שהיא באה ונמשכת מלמעלה למטה לעורר את האהבה בכללות נשמות ישראל הוא בבחי' מקיף, כמו שכתוב וימינו תחבקני כו', והיינו כאריה ישאג לעורר כנסת ישראל כו'. וזה אינו אלא לאחר ההתבוננות בקריאת שמע בפסוק שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, יחודא עילאה ותתאה, ואז בשמונה עשרה שהתפלה במקום קרבן יורד האש שלמעלה, אהבה רבה מבחי' אריה הנ"ל, ואוכל הקרבן שהוא הנפש הבהמית כו', דהיינו שמתהפך גם רצון חומר הגוף לה' לבדו, ואין בלבו אלא אחד, ואין זר אתו כו'. וזהו מצרף לכסף כו', פירוש על דרך משל, הכסף

פרק ג

תפילה - בירור דקות הרע

על ידי שמכניסים אותם לאש של ה' מצרף וזה' כור'.

[ויבאר מה היא האש' בתפילה:]

פירוש, כי הנה אהבה רבה שהיא באה ונמשכת מלמעלה למטה לעורר את האהבה בכללות נשמות ישראל - הוא בבחי' מקיף, כמו שכתוב³² "וימינו תחבקני כו'", והיינו כאריה ישאג³³ לעורר כנסת ישראל כו'.

וזה אינו אלא לאחר ההתבוננות בקריאת שמע בפסוק "שמע ישראל" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", יחודא עילאה ותתאה,

ואז בשמונה עשרה - שהתפלה במקום קרבן - יורד האש שלמעלה, אהבה רבה מבחי' אריה הנ"ל, ואוכל הקרבן שהוא הנפש הבהמית כו', דהיינו שמתהפך גם רצון חומר הגוף לה' לבדו, ואין בלבו אלא אחד³⁴, ואין זר אתו כו'.

גם בעבודת התפילה שהיא במקום קרבנות

[בפרק הקודם נתבאר ענין הקרבנות, שהבהמה נכללה באש שלמעלה והדבר פעל גם על נפש הבהמית שבאדם להיות מתמעט ממנה הרע, שתהיה נכללת בקדושה. ומשחרב בית המקדש תיקנו תפילה כנגד הקרבנות. ובפרק זה ירחיב לבאר איך גם בעבודת התפילה יש 'אש שלמעלה' הפועלת בירור וזיכוך בנפש הבהמית שבאדם].

וביאור הדבר, היינו מה שכתוב³¹ "מצרף לכסף כו' כן איש לפי כו'".

כתיב "מצרף לכסף וכור לזהב, ואיש לפי מהללו". ומפרש רבינו ש'מהללו' קאי על עבודת התפילה, והיא פועלת באדם כמצרף לכסף וככור לזהב.

והיינו, שאופן בירור הנפש הבהמית שבאדם הוא בדוגמת בירור כסף וזהב מהפסולת שבהם,

ר"ל יעורר הלבבות כאלו ישאג בקול לישראל הנקראים בנים למקום, וימהרו לבוא").

34. ע"פ פסחים נו, א: "אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אליהו ה' אחד, כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד".

31. משלי כז, כא.

32. שיר השירים ב, ו.

33. הושע יא, י: "אחרי ה' ילכו כאריה ישאג, כי הוא ישאג ויחרדו בנים גו'" (ובמצו"ד: "כאריה ישאג - כמו שע"י שאגת האריה מתאספים אליו כל החיות כי הוא המלך עליהם, כן יתאספו כולם אחרי ה'". כי הוא ישאג -

המעורב בסיגים בתכלית התערובות, כשנותנים אותו בכור המצרף בשלהבת, יתברר ומתפרדים כל החלקים שבו, עד שחלק הטוב יוצא נקי בפני עצמו, וכל חלקי הסיגים מתפרדים ויוצאים מובדלים בפני עצמם, וכל שיתנו אותו בשלהבת הרבה פעמים, יותר יובדל חלקי הסיגים הדקים כידוע. ואם כן נמצא, שמה שהיה הסיגים בהעלם מתחלה בערבוביא, על ידי השלהבת נתגלו ויראו ויצאו לידי גילוי. וכל שנשתהא הכסף בשלהבת יותר יותר יצא ההעלם, עד שגם הדקין שברקין יצא להפרד בפני עצמו ולא להיות מעורב בטוב בו' קיא ד וד"ל. וכמו כן על דרך משל בנפש הבהמית עם הניצוץ אלקי שהם מעורבים

זולתו ית', ואין האדם חפץ בשום דבר אחר מלבדו ית'.

וזהו "מצרף לכסף בו".

פירוש, על דרך משל הכסף המעורב בסיגים בתכלית התערובות, כשנותנים אותו בכור המצרף בשלהבת - יתברר ומתפרדים כל החלקים שבו, עד שחלק הטוב יוצא נקי בפני עצמו, וכל חלקי הסיגים מתפרדים ויוצאים מובדלים בפני עצמם.

וכל שיתנו אותו בשלהבת הרבה פעמים - יותר יובדל חלקי הסיגים הדקים כידוע.

ואם כן נמצא, שמה שהיה הסיגים בהעלם מתחלה בערבוביא - על ידי השלהבת נתגלו ויראו ויצאו לידי גילוי.

וכל שנשתהא הכסף בשלהבת יותר - יותר יצא ההעלם, עד שגם הדקין שברקין יצא להפרד בפני עצמו ולא להיות מעורב בטוב בו', וד"ל.

וכמו כן על דרך משל בנפש הבהמית עם

יורדת 'אש של מעלה' מבחינת 'אריה דאכיל קורבנין', ומבררת את הנפש הבהמית שבאדם.

והנה, ענין ה'אריה' הוא בחי' אהבה, כמו שנאמר³⁵ "פני אריה אל הימין" - ובחי' הימין היא חסד ואהבה. ובחי' 'אריה' הנמשכת בתפילה היא גילוי אהבה עליונה הנמשכת בישראל ומעוררת אותם אל ה'.

אך המשכה זו מצד עצמה היא בבחינת 'מקיף', וכדי שתפעל באדם כדבעי, הדבר תלוי באופן ההכנה של האדם. ולכן, לפני תפילת שמונה-עשרה שהיא במקום הקרבות ובה נמשכת האש שלמעלה, תקנו חז"ל אמירת פסוקי דזמרה וקריאת שמע, בהם האדם מתבונן בענין אחדותו של הקב"ה - 'יחודא עילאה' ו'יחודא תתאה'³⁶, שזהו ענין 'שמע ישראל' ו'ברוך שם'.

וכאשר האדם מתבונן בקריאת שמע ככל יכלתו, אזי נמשך עליו בשמונה עשרה בחינת ה'אריה' והוא 'אוכל' את הקרבן, היינו הנפש הבהמית, והנפש הבהמית נכללת לגמרי באלקות ומתבטל ממנה כל רצון זר וחומרי. ואזי מורגשת באדם אחדות ה' באמת, איך אין שום מציאות

35. יחזקאל א, י.

באחדות ה', האחדות כפי שהיא מצד האור המחיה את העולמות, לגביו ישנה מציאות העולמות (כנ"ל), אלא שמ"מ הם בטלים לגבי הכח האלקי המהווה אותם. ראה קונטרס עץ החיים פרק ו (וראה גם שער היחוד והאמונה פרק ז).

36. 'יחודא עילאה' היא המדריגה העליונה באחדות ה', האחדות כפי שהיא מצד אור אין סוף שלמעלה מהעולמות, לגביו כל העולמות הם כלא חשיב (וכנ"ל במאמר). ו'יחודא תתאה' היא המדריגה התחתונה

מטוב ורע בתכלית, ועל ידי שלהבת העולה מאליה בתפלת שמונה עשרה מחמת שאגת אריה דלעילא הנ"ל, מתבררים כל החלקים המעורבים ויוצא מן ההעלם כל הסיגים, גם הדק שבדקין כו' וד"ל. וזהו הטעם שאנו אומרים בשמונה עשרה דוקא סלח לנו, להיות כי כל מה שהתבונן ביותר העמקות בקריאת שמע וסדר השבחים בפסוקי דזמרה בהתלהבות רשפי אש של מטה צעק לבם כו', יותר נתעורר למעלה אש של מעלה אהבה רבה כו', ואז גם שמים לא זכו בעיניו כו', מאחר דלגבי עצמות המאציל בלא חשיבי המשפיע עם המקבל, סובב וממלא כו', וגם למטה נתגלה גם כל דק שבדקין שבתערובות טוב ורע, ואז נעשה חוטא גדול גם בדקות הרע ואומר סלח לנו כי חטאנו כו', מפני שחוט השערה נדמה כהר לגבי אמיתית בעל האמת כו'. כמשל מי

בקריאת שמע וסדר השבחים בפסוקי דזמרה בהתלהבות רשפי אש של מטה צעק לבם כו' ³⁷ - יותר נתעורר למעלה אש של מעלה אהבה רבה כו',

ואז גם שמים לא זכו בעיניו כו' ³⁸, מאחר דלגבי עצמות המאציל בלא חשיבי המשפיע עם המקבל, סובב וממלא כו',

וגם למטה נתגלה גם כל דק שבדקין שבתערובות טוב ורע, ואז נעשה חוטא גדול גם בדקות הרע ואומר "סלח לנו כי חטאנו כו'", מפני שחוט השערה נדמה כהר ³⁹ לגבי אמיתית בעל האמת כו'.

בעת ההכנה לתפילה, האדם "מכין לבו בבחינת הזדככות החומר בתכלית, כמשל . . . עבדים שמזככים טוב לבם בעבודתם כדי שיראו אור פני מלך כו', עד שתכלה נפשם מתי יבא ויראה פני המלך" (אדה"א). ובשלב זה נדמה לאדם שעבודתו תמה ומעולה, שהרי הוא משתוקק ונמשך לעלות לה' על ידי התבוננות בגדלות ה' ואחדותו.

הניצוץ אלקי שהם מעורבים מטוב ורע בתכלית, ועל ידי שלהבת העולה מאליה בתפלת שמונה עשרה מחמת שאגת אריה דלעילא הנ"ל - מתבררים כל החלקים המעורבים, ויוצא מן ההעלם כל הסיגים, גם הדק שבדקין כו', וד"ל.

וזהו "מצרף לכסף וכור לזהב ואיש כפי מהללו". כשם שבמשל, הנה ככל שנותנים את הכסף בכור יותר פעמים - כך יצאו ממנו גם סיגי הפסולת הדקים והנעלמים ביותר, עד שלא ישאר בו כל פסולת; כך בנמשל, "כפי מהללו" של האדם בעבודת התפילה - כך יסור ממנו גם הרע הדק ביותר והנעלם ביותר שבנפשו.

וזהו הטעם שאנו אומרים בשמונה עשרה דוקא "סלח לנו".

ולכאורה צריך ביאור, מדוע הבקשה 'סלח לנו' נאמרת דוקא בתפילת שמונה עשרה, ולא לפני כן - בעת ההכנה לתפילה. והביאור בזה:

להיות כי כל מה שהתבונן ביותר העמקות

39. ע"פ סוכה נב, א: "יצר הרע כו', צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה".

37. איכה ב, יח.

38. איוב טו, טו.

שעומד לפני מלך, שגם תנועה קלה בפריקת העול האימה כמרד יחשב, וגם כל יגיעותיו לא יזכו בעיני המלך, לפי שלגבי רוממות המלך אין לך דבר שיספיק בו' וד"ל. וזהו שאמרו גבי מומין דדוקין שבעין, לדידהו לא הוה מומא ולדידן הוה מומא. פירוש, דוקין שבעין הוא ההסתרה שבחכמה להשגה אלקית, מצד חומר מחשך הגוף, והסתרה זו שלא נתפס במוח ולב סובב וממלא הוא

וכן כאשר הוא מרגיש את עצמותו של הקב"ה שלגביו הכל כלא חשיב, הרי הוא מרגיש שאין כל שלימות בעבודתו, וכמו "כאשר העבדים הנאמנים כבר באו לפני המלך ועומדים לפניו כו", מצד עוצם הרוממות כשבאה לגילוי עליהם - לא יחשב כל זכות לבם בעבודתם לכלום" (אדה"א).

[ומביא דוגמא לענין 'דקות הרע' מהדין שאחד ממומי הקרבן הוא 'דוקין שבעין', ויבאר ענין זה כפי שהוא בעבודה הרוחנית:]

וזהו שאמרו⁴¹ גבי מומין דדוקין שבעין: "לדידהו לא הוה מומא, ולדידן הוה מומא". מבואר בגמרא לענין "דוקין שבעין", היינו קרום דק המכסה על העין, שהוא מום בקרבנות של ישראל, ואילו לגבי אומות העולם אין זה נחשב למום, ומותרים להקריבו.

"ויש להבין מהו טעם ההפרש, אם על פי תורה הדוקין שבעין הוי מום לדידן, למה אינו מום לדידהו" (אדה"א).

והביאור בזה:

פירוש: דוקין שבעין הוא ההסתרה שבחכמה להשגה אלקית, מצד חומר מחשך הגוף.

ענין ה'עין' הוא החכמה שבנפש, כמאמר⁴² "איזהו חכם הרואה את הנולד". ו'דוקין שבעין'

אך הרגשה זו היא רק לפני תפילת שמונה עשרה, כאשר עדיין לא נגלית בו בחינת אש של מעלה.

אבל בשמונה עשרה, מתגלה מלמעלה עצמותו של הקב"ה⁴⁰ המובדל ומרומם מכל הנבראים והעולמות, ואפילו מבחינת 'ממלא כל עלמין' ו'סובב כל עלמין', כנ"ל; ולגבי העצמות כל מעלות הנבראים אינם תופסים מקום כלל. ולגביו נאמר "הן בקדושו לא יאמין, ושמים לא זכו בעיניו".

וענין זה נרגש בלב האדם בשמונה-עשרה. ולכן, הגם שזיכך את עצמו, הרי הוא מרגיש שעדיין אינו זך כדבעי. ויתירה מזו - מרגיש את עצמו כחוטא גדול, ולכן הוא מתחנן לפני ה' שיסלח לו.

כמשל מי שעומד לפני מלך, שגם תנועה קלה בפריקת העול האימה - כמרד יחשב. וגם כל יגיעותיו לא יזכו בעיני המלך, לפי שלגבי רוממות המלך אין לך דבר שיספיק בו' וד"ל. וכך בעת תפילת שמונה-עשרה, כאשר האדם עומד לפני עצמותו ית', הרי הוא מרגיש את עצמו כחוטא מצד הרע הדק שבו, מה שלא הרגיש ולא הכיר לפני כן. ו"מתבררים כל חלקי הרע, ונתגלו קלונם" (דרמ"צ).

40. האש שלמעלה הנמשכת בתפילה היא הבחי' שנמשכה בהקרבנות הקרבנות, ונתבאר לעיל שהמשכה שעי' הקרבנות היא מעצמותו ית' (שעל זה נאמר "כי תשא את ראש בני ישראל גו' זה יתנו גו' מחצית השקל", להקריב

מהם קרבנות).

41. גיטין נו, א (אגדתא דקמצא ובר קמצא).

42. תמיד לב, א.

תכלית הדקות של הרע משבירת רפ"ח ניצוצות שבשעת חטא אדם הראשון שנתגשמו כל הברואים, וכמו שכתוב בזהר דאחשיך אנפין כו'. ולכך לדידהו, עכו"ם שנלקחים מבחי' אחוריים דאלקים אחרים אין זה מום, כי הפרידן מאחדותו בתחלה כו'. אך לדידן, ישראל עלה במחשבה הוי מום גמור, כי ישראל מאמינים כנ"ל. וזהו שבהם נאמר עינים להם ולא יראו, מפני הדוקין שבעין החכמה כו', וכמו בבלעם שהיה סומא בעין אחת כו'. אבל בישראל

הוא מה שהגוף החומרי מסתיר על העין, שלא יוכל האדם להשיג ולראות ענין אלקי. והיינו כאשר האדם משקיע עצמו "בעומק הראיה שכלית בתענוגי עולם הזה, שמחמת זה לא נקלט ונתפס בעין השכל שלו כלל בחינת סובב וממלא כו', כאילו הולך בחושך ולא אור לו" (אדה"א).

והסתרה זו שלא נתפס כמות ולב סובב וממלא - הוא תכלית הדקות של הרע משבירת רפ"ח ניצוצות שבשעת חטא אדם הראשון שנתגשמו כל הברואים, וכמו שכתוב בזהר⁴³ "דאחשיך אנפין כו'".

ההסתרה על אורו ית' והגשמת העולם נמשך מצד חטא אדם הראשון, הוא חטא עץ הדעת, שמחמתו נתגשמו כל הברואים. ובענין ההגשמה יש דרגות רבות, וההגשמה הדקה ביותר היא ענין זה - שענין הנפש אינם יכולים לראות' ענין אלקי.

ולכך, 'לדידהו' - עכו"ם שנלקחים מבחי' אחוריים דאלקים אחרים - אין זה מום, כי הפרידן מאחדותו בתחלה כו'⁴⁴.

אך 'לדידן' - "ישראל עלה במחשבה" - הוי מום גמור, כי ישראל מאמינים כנ"ל. לגבי אומות העולם, ההסתרה על ראיית אלקות אינו נחשב מום, כי שורש יניקת אומות העולם

מלטעות אחריהם, אלא החליקם בדברי הבליהם לטורם מן העולם".
45. תהלים קטו, ה.

43. ח"א קכד, א.
44. ראה פירש"י ואתחנן ד, יט (מעבודה זרה נה, א): "אשר חלק וגו' לכל העמים - לאלוהות, לא מנען

נאמר וכל ישראל רואים כו' וד"ל. וכל הנ"ל שמתברר הדק שבדקות אינו אלא דוקא אחרי שירד לעמקות ההתבוננות, וגם כי בהתלהבות התפלה כדוגמת הקרבן כנ"ל. מה שאין כן מתחלה היה מעורב טוב ורע בתכלית, דהיינו כידוע בענין כל דרכי איש זך בעיניו כו', שנדמה לו החר כחוט השערה, והוא כשר וישר בעיניו כו', ואינו מרגיש הרע כלל. אבל כשמתלהב ביותר, יותר מרגיש אפי' הקל שבקלות כהר גבוה כנ"ל וד"ל.

דהיינו כידוע בענין "כל דרכי איש זך בעיניו כו'" ⁴⁸, שנדמה לו החר כחוט השערה, והוא כשר וישר בעיניו כו', ואינו מרגיש הרע כלל.

אבל כשמתלהב ביותר - יותר מרגיש אפי' הקל שבקלות כהר גבוה כנ"ל, וד"ל.

האדם בטבעו אינו מרגיש את הרע שבו, ובעיניו גם רע גמור וגם נחשב לדבר שאינו חמור כל כך. אך בתפילת שמונה עשרה שהיא גילוי עצמותו ית', גם הרע הדק מורגש כרע גמור וכולט, ואזי האדם מרגיש עצמו לחוטא, ואומר "סלח לנו" כנ"ל.

פרק ד

שקל הקודש

[בפרק א נתבאר מה שנאמר "כי תשא את ראש בני ישראל" - שמושה רבינו ר'עיא מהימנא' מנשא את האמונה שבבני ישראל, שיומשך בה מבחי' עצמותו ית'.

ובפרק ב המשיך וביאר, שהמשכה זו נעשתה ע"י נתינת מחצית השקל (ובהמשך לזה ביאר את ענין הקרבנות שבאו מתרומת השקלים, והתפילות שנתקנו במקום הקרבנות.

ועתה ימשיך וביאר עפ"ז, מה שנאמר "מחצית השקל בשקל הקודש":]

אבל בישראל נאמר ⁴⁶ "וכל ישראל רואים כו'" וד"ל.

מה שאין כן בישראל, נאמר במתן תורה "וכל העם רואים" ⁴⁷, שראו והשיגו אלקות בעין שכלם, לפי שמצד שרשם וטבעם אין כל הסתר על עיני השכל שלהם.

[וכל זה הוא דוגמא לענין דקות הרע, היינו שגם אדם שכל מדותיו הן לה' לבדו והוא שלם גם בהתבוננות והשגה אלקית, הרי כאשר אינו 'רואה' זאת בעיני השכל שלו הרי זו הוכחה שעדיין יש בנפשו איזה רע בדקות.

ומעתה יחזור לענינו שההבחנה בענין דקות הרע שבנפש - היא דוקא בשמונה עשרה:]

וכל הנ"ל, שמתברר הדק שבדקות - אינו אלא דוקא אחרי שירד לעמקות ההתבוננות וגם כי בהתלהבות התפלה כדוגמת הקרבן כנ"ל.

ההבחנה בקיומו של הרע הדק היא רק כאשר מתחילה האדם מתבונן ומתעמק בקריאת שמע, ושוב נמשכת עליו מלמעלה בשמונה עשרה ה'אש של מעלה'; ואזי גם הרע הדק שבו יוצא מהעלמו ומתגלה ומורגש בלב האדם, ואזי האדם יכול להפרידו מעצמו.

מה שאין כן מתחלה - היה מעורב טוב ורע בתכלית.

48. משלי טז, ב.

46. יתרו כ, טו. וראה גם דה"י ב ז, ג.

47. פסוק זה מביא באוה"ת כאן.

וזתו ונתנו איש כפר נפשו לה', מחצית השקל בשקל הקודש, תרומה לה'. פירוש, כי הנה במשכן היה ג' דברים כלליים, זהב וכסף ונחשת. והוא נגד ג' דברים שהעולם עומד עליהם, שהן תורה ועבודה וגמילות חסדים. העבודה, הן הקרבנות הוא בחי' הזהב ורשפי אש התשוקה מלמטה למעלה כידוע. והכסף, הוא חסד עליון מלמעלה למטה, אהבה רבה כנ"ל לעורר האהבה בכנסת ישראל נכסוף נכספתי כו'. והנחשת, היא ממוצע כלול משניהם, והיא התורה. וגם נחשת ראשי תיבות נובלות חכמה שלמעלה תורה, וכללותם ג' קוין ימין ושמאל ואמצע כידוע, וד"ל. והנה ידוע ההפרש בין קדש לקדוש,

וזתו ונתנו איש כפר נפשו לה' . . מחצית השקל בשקל הקודש . . תרומה לה'. פירוש: כי הנה במשכן היה ג' דברים כלליים, זהב וכסף ונחשת⁴⁹.

והוא נגד ג' דברים שהעולם עומד עליהם, שהן תורה ועבודה וגמילות חסדים:

העבודה - הן הקרבנות - הוא בחי' הזהב ורשפי אש התשוקה מלמטה למעלה כידוע,

והכסף - הוא חסד עליון מלמעלה למטה, אהבה רבה כנ"ל לעורר האהבה בכנסת ישראל נכסוף נכספתי כו'⁵⁰,

והנחשת - היא ממוצע כלול משניהם, והיא התורה. וגם נחשת ראשי תיבות נובלות חכמה שלמעלה תורה⁵¹.

וכללותם ג' קוין ימין ושמאל ואמצע כידוע, וד"ל.

במשכן היו ג' הדברים שעליהם העולם עומד, וזהו שנדבת המשכן היתה זהב וכסף ונחשת. זהב - מורה על רשפי אש התשוקה⁵² מלמטה למעלה, וזהו 'קו השמאל', ענין ה'עבודה' בקרבנות.

כסף - מלשון "נכסוף נכספתי", מורה על אהבה, בחי' חסד. והוא ענין 'גמילות חסדים'. והיינו המשכת האהבה והחסד מלמעלה למטה, שהאהבה העליונה נמשכת למטה בנשמות ישראל לעורר בהם אהבה. וזהו 'קו הימין'.

ו'תורה' היא ממוצע בין שני הקוים שמאל וימין, כמו שנאמר⁵³ על התורה "מימינו אש דת" - שהיא 'מימינו', וגם בבחינת 'אש'. וזהו ענין הנחשת, בחי' תפארת, שהיא ממוצע בין חסד וגבורה. וכנרמז גם בראשי התיבות של 'נחשת' - "נובלות חכמה שלמעלה תורה".

[הקדמה זו נצרכת לביאור תיבת 'שקל',

וכדלהלן. ועתה יבאר תיבת 'קדש', ועפ"ז

יתבאר מהו 'שקל הקדש':]

והנה ידוע⁵⁴ ההפרש בין קדש לקדוש,

וגחלי אש לוחשות, וכך צריך להיות בחי' רעותא דלכא ברשפי אש האהבה".

53. וזאת הברכה לג, ב.

54. ראה זוהר ח"ב קכא, א. לקו"ת שה"ש כא, סע"ב.

49. תרומה כה, ג.

50. 'ידיד נפש' (מלשון הכתוב ויצא לא, ל).

51. ב"ר פי"ז, ה.

52. בתורה אור לה, א: "שהזהב הוא מנוצץ כעין ניצוצי

שקדוש בוי"ו מורה ההמשכה מסובב לממלא, לומר שהוא ית' קדוש ומובדל מזמן ומקום כו', והוא מתנשא ומרומם מהם כו' כידוע, אבל קדש בלא וי"ו, הוא עצמות אור אין סוף קודם שיהיה סובב וממלא כו', שאז הוא ענין הקדושה וההבדלה בעצמותו, ולא שהוא קדוש ומובדל מתחתון הימנו בלבד כו' וד"ל. וזהו ענין שקל הקדש דוקא, להיות כי משה רעיא מהימנא הוא לזון ולפרנס האמונה לכנסת ישראל, כנ"ל בענין כי תשא את ראש בני ישראל וכו', והיינו שהוא ממשיך מקודש העליון העצמות של המאציל ב"ה להיות קדוש, בחי' סובב לממלא כו'. והמשכת קדש העליון הוא בג' קווין ימין ושמאל ואמצע כנ"ל, ע"י תורה עבודה וגמילות חסדים דוקא. להיות כי על ידי המצות

ק"ב א

וזהו גם מה שבתיבת 'קדוש' נוספה האות וא"ו, שצורתה מורה על המשכה וירידה, היינו שמקדושתו העצמית של הקב"ה נמשכה וירדה מקדושה שבמדריגה שהיא ביחס לעולמות.

וזהו ענין שקל הקדש דוקא.

להיות כי משה רעיא מהימנא הוא לזון ולפרנס האמונה לכנסת ישראל, כנ"ל בענין כי תשא את ראש בני ישראל וכו',

והיינו שהוא ממשיך מקודש העליון - העצמות של המאציל ב"ה - להיות קדוש, בחי' סובב לממלא כו'.

ע"י משה רבינו נמשכת העצמות של המאציל שהוא בחי' 'קדש', לפי שהיא מובדלת לגמרי מן העולמות, וכל העולמות אינם במציאות כלל לגבי'.

והמשכת קדש העליון הוא בג' קווין ימין ושמאל ואמצע כנ"ל, ע"י תורה עבודה וגמילות חסדים דוקא.

המשכת בחי' 'קדש' היא ע"י שלשת הקוין: קו הימין (גמילות חסדים), קו השמאל (עבודה), וקו האמצעי (תורה).

שקדוש בוי"ו - מורה ההמשכה מסובב לממלא, לומר שהוא ית' קדוש ומובדל מזמן ומקום כו' והוא מתנשא ומרומם מהם כו' כידוע,

אבל קדש בלא וי"ו - הוא עצמות אור אין סוף, קודם שיהיה סובב וממלא כו', שאז הוא ענין הקדושה וההבדלה בעצמותו, ולא שהוא קדוש ומובדל מתחתון הימנו בלבד כו', וד"ל.

המשכה זו של "כי תשא את ראש בני ישראל" ע"י מחצית השקל - היא "בשקל הקדש", דהנה תיבת 'קדש' מורה על עצמותו ית' המובדל לגמרי מהעולמות, כי יש הבדל בין פירוש תיבת 'קדש' ל'קדוש', קדש - הוא עצמות הקדושה, וקדוש הוא המשכת הקדושה⁵⁵.

'קדש' - מורה על קדושתו העצמית של הקב"ה, שהוא קדוש ומובדל בעצם; ולא רק מובדל מדבר זולתו.

ואילו 'קדוש' - הוא דרגת הקדושה וההבדלה ביחס לדבר זולתו. ותואר זה הוא על אורו ית' הסובב כל עלמין שהוא קדוש ומובדל מן העולמות, שהם קיימים לגביו במציאות אלא שהוא מרומם ונעלה מהם.

55. ראה קידושין נו, ב וברש"י ד"ה קדוש.

אנו מתקדשים בקדש העליון, כמאמרנו אשר קדשנו במצותיו כו', והיינו בחי' קדוש בוי"ו כו'. והוא ענין שקל הקדש, שנשקל במדה קדש העליון בג' קווין כו' וד"ל.

וענין מחצית השקל דוקא וכו', להיות כי קדש העליון הזה בא ונמשך בכלי כף מאזנים לשוקלו לחצאין שוין דוקא, ומחציתו יתנו כו'. ועל דרך משל כששוקלין איזה דבר לחצאין שוין, כל שמחצית הא' יותר כבד במשא ויכבד ביותר בירידתו מטה מטה על פי המעט שמכריעו, כן לפי ערך יתעלה מחצית השנית שבכף שכנגדו ויוגבה ויתרומם למעלה מעלה, כידוע. וכמו כן

להיות כי על ידי המצות אנו מתקדשים בקדש העליון כמאמרנו אשר קדשנו במצותיו כו', והיינו בחי' קדוש בוי"ו כו'.
כף מאזנים לשוקלו לחצאין שוין דוקא, ומחציתו יתנו כו'.

המשכה הנקראת 'גמילות חסדים' כוללת גם את ההמשכה שע"י כל המצוות⁵⁶. ועל זה אומרים בברכת המצוות "אשר קדשנו במצותיו" - על ידי המצוות נמשכת בישראל קדושתו העצמית של הקב"ה.

ה'שקל' הוא מלשון משקל. היינו שסדר המשכת 'קדש העליון' הוא ע"ד משל כמו שבא במשקל בכפות המאזנים ויש לשקול ולחלק אותו לשני חלקים שווים.
ועל דרך משל כששוקלין איזה דבר לחצאין שוין, כל שמחצית הא' יותר כבד במשא ויכבד ביותר בירידתו מטה מטה על פי המעט שמכריעו - כן לפי ערך יתעלה מחצית השנית שבכף שכנגדו ויוגבה ויתרומם למעלה מעלה, כידוע.

כאשר שוקלים בכף מאזנים, הנה כפי המידה שהכף האחת יורדת, באותה המידה הכף השניה עולה.

[וכך הוא בענין ירידת 'שקל הקודש', היינו המשכת העצמות כנ"ל, שיש בהמשכה זו שני חצאים, היינו שני חלקים, שוים; וכפי מידת הירידה של החלק האחד, כך תהיה מידת העליה של החלק האחר, כפי שמבאר:]

להיות כי על ידי המצות אנו מתקדשים בקדש העליון כמאמרנו אשר קדשנו במצותיו כו', והיינו בחי' קדוש בוי"ו כו'.

ההמשכה הנקראת 'גמילות חסדים' כוללת גם את ההמשכה שע"י כל המצוות⁵⁶. ועל זה אומרים בברכת המצוות "אשר קדשנו במצותיו" - על ידי המצוות נמשכת בישראל קדושתו העצמית של הקב"ה.

והוא ענין שקל הקדש, שנשקל במדה קדש העליון בג' קווין כו', וד"ל.
 בחינת ה'קדש' - נשקלת נמדדת ונמשכת בג' הקוים, ועל ידם היא מתגלה בישראל.

פרק ה

מחצית השקל

[בפרק הקודם נתבאר ענין 'שקל הקודש', שהוא המשכת קדושתו ית' העצמית ע"י עבודה בג' הקוין.

ובפרק זה יבאר מדוע מצות הנתינה היא 'מחצית' מה'שקל':]

וענין מחצית השקל דוקא וכו',

אלהותו יתברך מלמעלה למטה להתלבש בתחתונים" (תניא פרק י').

56. "כל מצוה ומצוה מרמ"ח מצות עשה - כולן הן בחי' חסדים וימין דכורין, דהיינו המשכת קדושת

על דרך משל, קדש העליון נשקל בכף מאזני החכמה עליונה ימין ושמאל. פירוש, המחצית האחד יורד בדרך ירידה מלמעלה למטה בבחי' קוין הנ"ל, להוסיף אורות באצילות על ידי מעשה רמ"ח מצוות עשה, שכללותם הוא ענין יחוד קוב"ה ושכינתיה, דהיינו להיות בחי' סובב וממלא כו'. ומחצית הקדש עליון בכף השמאלי, ירידתו בשביל העליה והסתלקות שיתעלה ויתרומם למעלה כשיכריענו הכף הימני, כנ"ל במשל. והיינו מחצית השקל שיתנו תרומה לה', פי' ארמותא להוי' כנזכר בזהר. והוא עליית כנסת ישראל, ישראל עלה במחשבה בתשוקה נפלאה מלמטה למעלה בתפלת שמונה עשרה, על ידי אור חסד עליון דקדש העליון שירד לעורר את האהבה בבחי' אור חוזר כו' וד"ל.

ועליה זו הנפעלת ע"י המחצית השניה, היא לפי ערך הירידה והגילוי למטה ע"י המחצית הראשונה.

[ועל המחצית השניה נאמר שיש לתת אותה תרומה לה', כי תכליתו של 'חצי' זה הוא שיתעוררו ישראל ע"ז להתרומם לה':]

והיינו מחצית השקל שיתנו תרומה לה', פי' ארמותא [הרמה] להוי' כנזכר בזהר⁵⁷. והוא עליית כנסת ישראל, ישראל עלה במחשבה⁵⁸ בתשוקה נפלאה מלמטה למעלה בתפלת שמונה עשרה, על ידי אור חסד עליון דקדש העליון שירד לעורר את האהבה בבחי' אור חוזר כו', וד"ל.

וזהו פירוש הכתוב "מחצית השקל תרומה לה'" - אף שגם מחצית זו נמשכת למטה, מכל מקום תכליתה לפעול "תרומה לה'" - עליה מלמטה למעלה לה'. "והיינו שבחינת חסד זה הוא המשכה מלמעלה כדי לעשות לה התעוררות. . לעורר ההעלאה, וזהו ענין מחצית השקל תרומה לה', תרומה לשון ארמותא, בחינת העלאה

ובמו כן על דרך משל קדש העליון נשקל בכף מאזני החכמה עליונה - ימין ושמאל. פירוש: המחצית האחד יורד בדרך ירידה מלמעלה למטה בבחי' קוין הנ"ל, להוסיף אורות באצילות על ידי מעשה רמ"ח מצוות עשה, שכללותם הוא ענין יחוד קוב"ה ושכינתיה דהיינו להיות בחי' סובב וממלא כו'.

ומחצית הקדש עליון בכף השמאלי - ירידתו בשביל העליה והסתלקות שיתעלה ויתרומם למעלה כשיכריענו הכף הימני, כנ"ל במשל. ירידת הקודש העליון היא בשני חלקים שונים: הא' עניינו לגלות אלקות מלמעלה למטה על ידי מעשה המצוות, ענין "יחוד קוב"ה ושכינתיה" הנעשה ע"י המצוות, היינו שעל ידי המצוות נמשך אורו של הקב"ה המובדל מעולמות ומתגלה ב'שכינתיה' השוכנת בעולמות.

ואילו ירידת המחצית השניה אינה כדי לפעול גילוי בעולמות למטה, אלא כדי להעלות את נשמות ישראל מלמטה למעלה, שיעלו ויתנשאו מן העולמות ויוכללו באורו ית'.

העליה שע"י עבודתם, ולא כמו שמפורש בד"כ (וגם לעיל במאמר זה) שהכוונה לשורש נש"י.

57. ח"ב קמז, א.

58. נראה שרבינו מפרש כאן 'ישראל עלה במחשבה' על

וזהו כי תשא את ראש בני ישראל, פירוש, כשתרצה לפרנסם באמונתם מחסד עליון מחצית השקל של הקדש העליון, שיורד לעורר את האהבה בבחי' אור חוזר להגביה ולהנשא את ראש ומוחין דכנסת ישראל כו', ונתנו איש כפר נפשו כו' מחצית השקל כו', ומאותו המחצית היו הקרבנות, שהוא ענין ההעלאת מן מלמטה למעלה אשה ריח ניחוח כו', כידוע.

והעשיר לא ירבה והדל לא ימעט כו', והטעם הוא, כי כבר נשקל המחצית בשקל הקדש העליון מתחלה כנ"ל, ואם כן העשיר במצות והדל במצות שוין, כי כך היה המדה בתחלה מהמורד בחי' מאזני חכמה עילאה כנ"ל וד"ל:

וזהו שממחצית השקל שהביאו ישראל היו קונים את הקרבנות, להורות שהמשכת מחצית זו של השקל היא כדי לפעול את ענין ההעלאה מלמטה למעלה, עבודת הקרבנות.

ו"העשיר לא ירבה והדל לא ימעט כו'", והטעם הוא כי כבר נשקל המחצית בשקל הקדש העליון מתחלה כנ"ל, ואם כן העשיר במצות והדל במצות שוין כי כך היה המדה בתחלה מהמורד בחי' מאזני חכמה עילאה כנ"ל וד"ל:

מה שהעליה מלמעלה למטה היא לפי ערך ההמשכה מלמטה למעלה, אינו משום שלגבי יתברך ישנה חשיבות עצמית למעשי ישראל ולכן העליה תלויה במעשיהם, אלא רק שכך נשקל שמאזני החכמה דלמעלה כביכול שתהיה ההעלאה תלויה בהמשכה, אף שלגבי יתברך 'אור ישר' ו'אור חוזר' הם בשווה ואין זה תלוי בעצם בזה אלא רק לפי שכך עלה ברצונו בעצמותו יתברך.

"והיינו הטעם שעשיר ועני שוים כי קמי עצמותו ממש אין בחינת מעלה ומטה כלל ועשיר ודל שוין ממש... ומאחר שמדה זו דמחצית השקל ממנהו ועצמותו באה... הרי במדה זו בודאי שוין העשיר והדל (אדה"א)".

. . כי אף שחציו . . הנ"ל נמשך מלמעלה למטה, אך עיקר המשכתו כדי לעשות ההעלאה" (תו"א בבאור).

והיינו, שלעומת החצי הנמשך ע"י המצוות - שעניינו להאיר למטה, והוא בחי' אור ישר הנמשך ומאיר במקומו של התחתון, הנה ה'מחצית' השנית עניינה לפעול בבחינת אור חוזר - שחוזר מלמטה למעלה באהבה ורצוא לה'. וזהו "כי תשא את ראש בני ישראל".

פירוש: כשתרצה לפרנסם באמונתם מחסד עליון מחצית השקל של הקדש העליון שיורד לעורר את האהבה בבחי' אור חוזר להגביה ולהנשא את ראש ומוחין דכנסת ישראל כו',

ונתנו איש כפר נפשו כו' מחצית השקל כו', ומאותו המחצית היו הקרבנות, שהוא ענין ההעלאת מן מלמטה למעלה אשה ריח ניחוח כו', כידוע.

זהו ענין הכתוב "כי תשא את ראש בני ישראל": הכתוב מדבר על ההמשכה מעצמותו ית' באופן שמביא לידי העלאה דוקא, נשיאת ראש, וזהו על ידי מחצית השקל - המחצית המביאה לידי העלאה ובחי' אור חוזר.

לפקודיהם, פירוש כמו ויפקד מקום דוד כו' שהוא לשון חסרון. והענין הוא, בהיות כי הרי מבואר למעלה בענין שמים לא זכו בעיניו כו', כשהעלייה היא בתכלית לגבי העצמות, וכן למטה בכנסת ישראל אומרים סלח לנו וכו', לפי שאז מתברר תכלית הבירור ויתפרדו כל פועלי און אפילו הדק שבדקין כנ"ל. וזהו לפקודיהם, פירוש שמפרש הטעם למה תשא ותגביה את ראש ומוחין מכנסת ישראל כו', הוא כדי שיפקד ויחסר הרע הנדבק בנשמותיהם בערכוביא בהעלם, כי מעתה יתפרדו ויבולע המות וכנ"ל וד"ל. וזהו ונתנו איש כפר נפשו לה', לשון כופר, הוא כמו בעי לכפורי ידיה בההוא גברא כו', דהיינו הסרת הלכלוך והמיאוס כו'. וכמו כן יכפרו נפשם, דהיינו שיוסר ויובדל כל חלקי הרע מנפשם ויתפרדו כל פועלי און כו' ע"י ענין מחצית השקל שיתנו תרומה לה', שהרי הקרבן שבא ממנו נאכל ונשרף על גבי המזבח לגמרי באש של מעלה אריה דאכיל קרבנין כו', והוא ארמותא

ויפקד מהם הרע שבהם, כי כאשר הם עולים לעצמותו יתברך אזי נרגש ומתגלה בהם גם הרע הדק ביותר שלכתחילה הוא מעורב בטוב ואין נרגש עוצם הרע שבו.

ורק כאשר מאיר עצמותו יתברך על ידי "כי תשא את ראש" שעולים נשמות ישראל לבחינת עצמותו של הקב"ה "גם שמים לא זכו" וגם הרע הדק נרגש לרע גמור, והאדם מכיר ברע זה ומסלקו שלא יהיה מעורב בטוב ועל ידי זה 'יפקד' מקומו של רע זה, כאשר האדם ירגיש בקיומו של הרע וירחיק עצמו מרע זה.

וזהו "ונתנו איש כפר נפשו לה'" לשון כופר, הוא כמו⁶⁰ "בעי לכפורי ידיה בההוא גברא כו'" דהיינו הסרת הלכלוך והמיאוס כו', וכמו כן יכפרו נפשם דהיינו שיוסר ויובדל כל חלקי הרע מנפשם ויתפרדו כל פועלי און כו' ע"י ענין מחצית השקל שיתנו תרומה לה', שהרי הקרבן שבא ממנו נאכל ונשרף על גבי המזבח לגמרי באש של מעלה אריה דאכיל קרבנין כו'

"לפקודיהם" פירוש כמו "ויפקד מקום דוד כו'" ⁵⁹ שהוא לשון חסרון. והענין הוא בהיות כי הרי מבואר למעלה בענין שמים לא זכו בעיניו כו', כשהעלייה היא בתכלית לגבי העצמות, וכן למטה בכנסת ישראל אומרים סלח לנו וכו' לפי שאז מתברר תכלית הבירור ויתפרדו כל פועלי און אפילו הדק שבדקין כנ"ל.

וזהו "לפקודיהם" פירוש שמפרש הטעם למה תשא ותגביה את ראש ומוחין מכנסת ישראל כו', הוא כדי שיפקד ויחסר הרע הנדבק בנשמותיהם בערכוביא בהעלם, כי מעתה יתפרדו ויבולע המות וכנ"ל וד"ל.

מה שנאמר בהמשך הכתוב ד"כי תשא את ראש בני ישראל- "לפקודיהם" הוא לבאר את טעם הציוי כי תשא, שהרי ענין "כי תשא" הוא כמבואר לעיל שמשה מעלה כאת אמונת בני ישראל שיורגש בהם ה'קדש' שהוא עצמותו יתברך שלמעלה מעולמות. ותכלית ענין העלאה זו היא בכדי לפעול בישראל "לפקודיהם" שיחסר

העלייה בתכלית, שאז יהופך גם הרע לטוב כהמם דונג מפני אש כן יאבדו רשעים כו' וד"ל.

וזוהו מחצית השקל השנית שבכף השמאלי להעלות מרפ"ח ניצוצים תרומה לה' כו'. אך ערך העלייה הוא לפי ערך הירידה מלמעלה למטה, במחצית השקל הקדש עליון שבכף הימין המכביד ויורד בג' קווין תורה עבודה גמ"ח, וכללותם רמ"ח מצוות עשה רמ"ח המשכות מקודש העליון כענין אשר קדשנו כו' וד"ל. וכל שמתגברים ישראל ביותר במעשה המצות או נמדד המדה של קדש העליון בשפע רב יותר, ואז ממילא עליית כנסת ישראל הגבה מאד נעלה לפי ערך כנ"ל, וד"ל. ומה שכתוב העשיר לא ירבה כו', הגם שתלוי

מחצית השקל עולה כל נפש הבהמית שבאדם ונכללת בקדושה.

וזוהו מחצית השקל השנית שבכף השמאלי להעלות מרפ"ח ניצוצים תרומה לה' כו'. אך ערך העלייה הוא לפי ערך הירידה מלמעלה למטה במחצית השקל הקדש עליון שבכף הימין המכביד ויורד בג' קווין תורה עבודה גמ"ח וכללותם רמ"ח מצוות עשה רמ"ח המשכות מקודש העליון כענין אשר קדשנו כו' וד"ל. וכל שמתגברים ישראל ביותר במעשה המצות או נמדד המדה של קדש העליון בשפע רב יותר, ואז ממילא עליית כנסת ישראל הגבה מאד נעלה לפי ערך כנ"ל, וד"ל.

העלאת נפש הבהמית והנקיון מהלכלוך שבה- "כופר נפשו"- היא מחצית השמאלית של שקל הקודש, והיינו הצד העולה כלפי מעלה (כענין המדה השמאלית של המשקל שעניינו גבורה והעדר ההשפעה למטה כי אם עליה למעלה) ומעלה לקדושה את הניצוצות שנפלו בקליפות על ידי כליון הרע שבנפש הבהמית.

אך מחצית זו השמאלית שהיא המעלה מלמטה למעלה תלויה במחצית הימנית שהיא המשכת אורו יתברך במעשה המצוות שעל ידם

והוא 'ארמותא' העלייה בתכלית שאז יהופך גם הרע לטוב כהמם דונג מפני אש כן יאבדו רשעים כו' וד"ל.

וזוהו מה שנאמר בהמשך הכתובים "ונתנו איש כופר נפשו": 'כופר' מורה על קינוח לכלוך, שזהו ענין כפרה בלשון הקודש שהוא הלכלוך והמאוס, וכך על ידי המשכת 'שקל הקודש' שהוא גילוי עצמותו יתברך, שעל ידי גילוי זה מוסר גם הרע הנעלם שנפש האדם, כנ"ל, ואזי נפשו של האדם מזדככת מהמאוס והלכלוך של הרע הנעלם- "כופר נפשו".

וכשם שעל ידי הקרבן הגשמי שהיו מעלים על גבי המזבח מן מעות מחצית השקל, היתה הבהמה נשרפת לגמרי ונכלית על ידי האש של מעלה' שהיתה יורדת מן השמים ושורפת את הבמה, כך בתפילות שתקנו במקום קרבנות, הנה בתפילת שמונה עשרה נמשך עצמותו יתברך ומכלה את הבהמיות והרע שבאדם לחלוטין (על ידי הקדמת הבאת האש הבאה מן ההדיוט בהתבוננות בגדלות ה' בקריאת שמע, כמו שנתבאר לעיל באריכות)

וזוהו שנאמר על מחצית השקל "תרומה להוי'", ובלשון התרגום "ארמותא לה'", שעל ידי

במעשה המצות כו', הרי ידוע דכללות נשמות ישראל קומה שלימה היא, והראש תלוי ברגל, ולכך הדל והעשיר שוין במחצית השקל. אך במדידות כללות ההשקלה בשני החצאין בבחינת אור ישר ואור חוזר, תלוי לפי ערך מעשה המצות בכנסת ישראל כידוע, וד"ל:

בבחינת אור ישר ואור חוזר תלוי לפי ערך מעשה המצות בכנסת ישראל כידוע, וד"ל:

"כידוע דכנסת ישראל נקרא קומה שלימה בציור אדם..וידוע דבציור אדם אין הפרש בין ראש לרגל כלל... דהרגל משפיע להראש לרגל (אדה"א)", ולכן במנין בני ישראל שבמחצית השקל היו כל ישראל שוים להורות שציור אדם דכלל ישראל מורכב מכל אחד ואחד מישראל בשווה. אך מכל מקום הנה כמבואר לעיל אופן העליה למעכלה שבעבודת התפילה - 'אור חוזר' תלוי באופן ההמשכה מלמעלה במעשה המצות - 'אור ישר'.

נמשך בחינת 'קדש העליון' מלמעלה ושורה בעולמות התחתונים כמבואר לעיל בענין "אשר קדשנו במצוותיו", וככל שהמשכת האור מלמעלה למטה במעשה המצוות הוא 'בשפע רב יותר' כך ההעלאה מלמטה למעלה בעבודת התפילה היא בהתגברות יותר 'הגבה מאד נעלה'.

ומה שכתוב "העשיר לא ירבה כו'" הגם שתלוי במעשה המצות כו', הרי ידוע דכללות נשמות ישראל קומה שלימה היא, והראש תלוי ברגל, ולכך הדל והעשיר שוין במחצית השקל.

אך במדידות כללות ההשקלה בשני החצאין

פטרונני השבוע

לזכות ידידינו הנכבד

הרה"ח ר' אברהם בן שרה אסתר שיחי

וזוגתו מרת הניה בת רבקה תחי

הולצברג

וכל יוצ"ח שיחי

לזכות

ידידינו הנכבד הרה"ח ר' ישעי' זושא

וזו' מרת אסתר שיחי ווילהעלם

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה

לזכות

השליח הרה"ח ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת שטערנא

שרה שיחיו מינץ

ולזכות הילדים מנחם מענדל, אייזיק גרשון,

צמח, משה, וחי' מושקא שיחיו מינץ

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה,

ושיריו מהם הזוריהם אידישע חסידישע נחת

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אליהו ציון בן הרה"ח ר' חנניה ומרת ברוכה

ולזכות מרת סופי' בת גרז שתבלחט"א

ולזכות ר' חיים שמעון בן רחל,

ומרת חי' לאה בת ראשקא שיחיו

נדבת אוריאל בן סופי' וזוגתו מרת חנה טויבע

בת חי' לאה ומשפחתם שיחיו

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה

נדבת

ר' יוסף הלוי וזוגתו מרת חנה מלכה שיחיו

גורביץ

לזכות כל משפחתו

שיחיו להם ברכות בטוב הנראה והנגלה בכל מכל כל

נדבת

ר' אהרן טעלעשעווסקי שיחי

לזכות כל משפחתו

שיחיו לו ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה,

וחסידישע געזונטע נחת מכל יו"ח

מנדבים חודשיים

לזכות הרה"ת ר' לוי הלוי בן שרה וזוגתו

מרת שיינא מלכה בת רחל

ובניהם יהודית, צבי הירש הלוי, חי'

מושקא בת שיינא מלכה

...

Refuah Sheleima to

Daniel Reuvein ben Dina

Donated Anonymously

לזכות ר' יעקב בן חנה שיחיו גרסון

וכל משפחתו

...

הרה"ת ר' שלום דובער וזוגתו לזכות

מרת חי' מושקא גורביץ

וכל משפחתם

לזכות הרה"ת ר' שמואל דוד וזוגתו

שיחיו ניומאן וכל משפחתם

...

לזכות משפחת אהרן

שיתברכו בכטו"ס

...

לזכות משפחת באביטש

שיתברכו בכטו"ס

לזכות הת' מנחם מענדל בן שיינא באשא

...

לזכות הרה"ת ר' אביגדור סימאנדס וכל משפחתו

...

לזכות ולרפוש עבור חי' אלה שתחי' בת ריסא

ולזכות עמנואל בן חי' סאשה

...

לזכות ולרפוש ליוסף יצחק בן איריס ודורי בן אורה

...

לזכות אשר בן רינה לזיווג משורש נשמתו

ולגאולה שלימה של עם ישראל בקרוב ממש

...

לזכות ולרפוש לשאול אליהו שיחי' בן חנה רבקה שתחי'

...

לזכות מרת חנה מינא בת שושנה אביבה

...

לע"נ הר"ר כתרילאל שלום בן הר"ר חיים יצחק ע"ה

...

לזכות הרה"ת ר' נחמן דוב שיחי' בן מאלע, ומשפחתו

...

לע"נ יחזקאל בן יוסף חיים ולע"נ רבקה בת יחזקאל

...

לע"נ ר' ראובן בן יוסף רובינשטיין ע"ה

נדבת חתנו ר' מיכל קארצאג

...

לזכות יהודית ולזכות אחיותיה חי' מושקא, זעלדא, ואחיה

שרגא פייוויש, מנחם מענדל

נדבת הורי' מרדכי אברהם ישעיהו וזוג' מרת אסתר שפרה שלזנר

...

לזכות הרב ומשפיע שמואל לו, שימשין בעבודתו הקודש,

מאת תלמידו שאול גנגולי

...

לזכות אייזק גרשון בן שיינא באשא, מנחם מענדל, לוי,

יוסף, חי' מושקא, שלום דובער, אברהם זאב, יהושע זעליג

...

לזכות ר' לוי יצחק הלוי וזוגתו מרת חנה קורניסקי

וכל יוצאי חלציהם ולזכות 'חדר מנחם' מלבורן אוסטרליה

...

לע"נ ראובן אברהם בן אלתר שלמה זלמן

...

לזכות התמים מיכאל זחבי

לזכות כ"ק אדמו"ר נשיא דורינו

ולזכות הרבנית הצדקנית חי' מושקא

...

לזכות הרה"ת ר' אברהם דוד ומרת רחל לאה סיברג

...

לע"נ בתיה בת שלמה הלוי ע"ה

...

לזכות לוי וזוגתו מרת רבקה לאה ובניהם חי' מושקא, מנחם

מענדל, ובתיה מינא געלב

...

לזכות התמים אליהו סילפין

...

לזכות הרה"ת ר' אברהם אברמסון וכל משפחתו

...

לזכות הרה"ת ר' נחמן דוב שיחי' בן מאלע, ומשפחתו

...

לזכות הרה"ת ר' ישראל מאיר אברמסון וכל משפחתו

...

לע"נ הרה"ת אברהם ישעי' בהרה"ת עובדי' ע"ה שטראקס

...

לזכות בת שבע שתחי'

בת הרה"ת יוחנן מרדכי וכל משפחתו

...

לזכות דינה בת שבע בת מאירה אסתר

...

לזכות פערל רייזל בת אהובה ברכה

...

לזכות הרה"ת ר' יהושע בירקאוויץ וכל משפחתו

...

לע"נ רבקה אלטא בת חנה לאה ע"ה

...

לע"נ הילדה היקרה עדאל שיינא ע"ה

בת הרה"ת מרדכי אליהו יחט"א האנאווער

...

לזכות הרה"ת ר' חיים משהווגתו מנוחה רחל

ובניהם מנחם מענדל ופעסא

...

לע"נ הרה"ת ר' שמואל אייזיק הלוי ע"ה פאפאק

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

...

לזכות אסתר בת רחל

שיעורים חדשים
בכל שבועמבחר של
עשרות מגידי שיעורמסודר
להפליא

טעמו וראו כי טוב ה'!

נשמתך משתוקק לשיעורים בחסידות

הכל רק בלחיצת כפתור!

www.otzerhachassidus.com

יש גם אפשרות 'להוריד' כל השיעורים ל-mp3 player וכדומה

שיעורים בחסידות לכל אחד בכל מקום

אפשרות
להכניס השיעורים
ל-MP3/USB הפרטי שלך

לפרטים
או להשיג השיעורים, צלצלו:

347.762.6054

ומלאה הארץ ידעה את ה'

מכון
לעבדך באמת

טעל: 718.650.6295

אימייל: admin@otzerhachassidus.com

אתר: www.otzerhachassidus.com

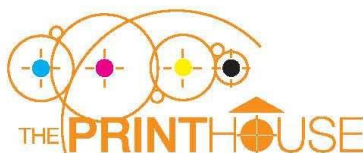

**ניתן להשיג הקונטרסים בחינם מידי שבוע בשבוע
במוקדים בכל שכונות החרדיות ברחבי ניו יארק**

**לפרטים נא להתקשר בטלפון 718-650-6295
או באימייל info@otzerhachassidus.com**

**כמו"כ אפשר לקבלו באימייל
או להורידם מאתר אוצר החסידות
www.otzerhachassidus.com**

נדפס באדיבות

538 Johnson Avenue | Brooklyn, NY 11237

t 718.628.6700 f 718.628.6900 e jobs@tphny.com w tphny.com